

05500415

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.015.05.2015

P/15/053

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/053 – Działania organów gmin na rzecz zwiększenia liczby użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej.	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontroler	Marek Zapolski – doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 96783 z dnia 28 września 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1–2)	
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Dąbrowie Białostockiej, ul. Solidarności 1, 16-200 Dąbrowa Białostocka (dalej „Urząd”).	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Romuald Gromacki, Burmistrz ¹	(dowód: akta kontroli str. 3–4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania gminy na rzecz zwiększenia liczby użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej w efekcie, których wszystkie budynki w aglomeracji Dąbrowa Białostocka zostały włączone do zbiorczej kanalizacji. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nierzetelnie prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz zaniechania nadzoru, o którym mowa w art. 5 ust. 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach² (dalej u.c.p.g.) nad realizacją przez mieszkańców Gminy obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 3a u.c.p.g. w zakresie gromadzenia nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych,
- nierzetelnie sporządzanej sprawozdawczości o symbolu SG-01 „Statystyka gminy” oraz z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (dalej KPOŚK).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Oszacowanie planowanego do uzyskania w gminie wzrostu liczby użytkowników projektowanej sieci kanalizacji sanitarnej, w tym na etapie wnioskowania o środki UE na budowę ww. sieci

Opis stanu faktycznego

1.1 Burmistrz Dąbrowy Białostockiej 29 marca 2005 roku³ poinformował Wojewodę Podlaskiego, że „(...) przesłaną propozycję akceptujemy, nie wnosimy żadnych uwag do propozycji planu aglomeracji”. W treści ww. pisma nie wskazano danych o planowanej do budowy długości sieci kanalizacji sanitarnej oraz o planowanym do uzyskania przyroście mieszkańców, którzy będą korzystać z tej sieci. Wojewoda Podlaski rozporządzeniem Nr 25/05 z dnia 30 marca 2005 roku⁴, wyznaczył aglomerację Dąbrowa Białostocka o równoważnej liczbie mieszkańców 15.000 RLM, obejmującą obszar miasta Dąbrowa Białostocka oraz wsi: Brzozowo, Grabowo, Krugło, Łozowo, Mościcha, Nierośno, Osmołowszczyzna i kolonię Stock. (dowód: akta kontroli str. 5-10)

Z ewidencji ludności Urzędu wynika, że według stanu na 31 grudnia 2005 roku w wyznaczonej aglomeracji mieszkało ogółem 7.906 osób, co stanowiło 59,1% ogółu

¹ Od 30 listopada 2014 r. W latach 2010-2014 - Burmistrzem był Tadeusz Ciszkowski.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.

³ Pismo BGK. 3410-3/05 z dnia 29.03.2005 r.

⁴ Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Nr 84, poz. 1054.

mieszkańców gminy (13.381 osób). Według stanu na 19 października 2015 roku, populacja mieszkańców gminy zmniejszyła się do 12.197 osób, tj. o 8,8%, zaś liczba mieszkańców (obecnej) aglomeracji⁵ zmniejszyła się do 5.596 osób, tj. o 29,2%. W aglomeracji (w chwili obecnej) mieszka 45,9% ogółu mieszkańców gminy. (dowód: akta kontroli str. 11)

W związku ze zmniejszeniem się liczby mieszkańców, a także zmianą granic aglomeracji (ograniczeniem jej obszaru tylko do części miasta Dąbrowa Białostocka z wyłączeniem kolonii Jasionówka i Małyszówka), w terminie wyznaczonym w art. 10 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy Prawo wodne⁶, wystąpiono z wnioskiem o jej aktualizację. W uzasadnieniu wniosku podano, że istniejący system kanalizacji sanitarnej w mieście Dąbrowa Białostocka tworzy jeden kolektor główny wraz z kanałami bocznymi o łącznej długości 18,8 km, w tym 18,1 km kanalizacji grawitacyjnej i 0,7 km kanalizacji ciśnieniowej. Do sieci tej podłączone są nieruchomości zamieszkałe przez 5.756 osób, tj. 96,9% ogółu mieszkańców (proponowanej) aglomeracji (5.941 osób)⁷. Wskazano, że w aglomeracji planuje się rozbudowę sieci w ul. Popiełuszki i Armii Krajowej o łącznej długości 0,9 km, co umożliwi podłączenie kolejnych nieruchomości - zamieszkałych przez 52 osoby, przez co liczba użytkowników kanalizacji wzrośnie do 5.808 osób, a wskaźnik skanalizowania wyniesie 98% RLM. Poinformowano również, że zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni odprowadzane są ścieki przemysłowe o równoważności 4.561 RLM. Dla proponowanej aglomeracji ustalono wskaźnik na poziomie 10.502 RLM, który wyliczono na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie sposobu wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji⁸. (dowód: akta kontroli str. 12-20)

Sejmik Województwa Podlaskiego na sesji w dniu 6 listopada 2014 roku, wyznaczył aglomerację Dąbrowa Białostocka o równoważnej liczbie mieszkańców 10.502 RLM oraz zlikwidował dotychczasową aglomerację o 15.000 RLM, wyznaczoną rozporządzeniem Wojewody Podlaskiego z dnia 30 marca 2005 roku. (dowód: akta kontroli str. 21-22)

1.2 Planowany do uzyskania wzrost liczby użytkowników korzystających z podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej (budowanej przy udziale środków UE), w (obu) wnioskach o dofinansowanie oszacowano na 369 osób. Przy ustalaniu efektu ekologicznego nie uwzględniono jednak wszystkich mieszkańców zameldowanych na terenie objętym planowaną inwestycją, bowiem po zrealizowaniu inwestycji w ramach projektu „Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej w aglomeracji Dąbrowa Białostocka”⁹ z kanalizacji sanitarnej korzysta 352 osoby, tj. więcej o 11% jak planowano w „Studium wykonalności inwestycji” (317 osób), a w efekcie projektu „Rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Dąbrowa Białostocka”¹⁰ - 76 osób, tj. więcej o 46,2% jak planowano (52 osoby w „Studium wykonalności inwestycji”). (dowód: akta kontroli str. 23-74)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niedoszacowaniu (we wnioskach o dofinansowanie) liczby przyszłych użytkowników kanalizacji (odpowiednio o: 35 i 24 osoby).

Burmistrz Dąbrowy Białostockiej wyjaśnił, że „(...) w obawie przed przeszacowaniem ilości użytkowników do wniosków założono mniejszą ilość użytkowników”, gdyż jak zaznaczył „(...) gmina stale się wyludnia i to w zatrważającym tempie”. (dowód: akta kontroli str. 75-79)

⁵ Uchwała Sejmiku Województwa Podlaskiego Nr XLV/535/14 z dnia 6 listopada 2014 r.

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 850.

⁷ Dane dotyczące liczby mieszkańców aglomeracji w dniu składania wniosku, natomiast na dzień kontroli NIK, dane te różnią się z uwagi na odnotowaną tendencję zmniejszania się populacji ludności.

⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 137, poz. 922.

⁹ Umowa Nr UDA-RPPD.05.01.00-20-010/11-00 z dnia 23 lipca 2012 r. zawarta pomiędzy Województwem Podlaskim, a beneficjentem Gminą Dąbrowa Białostocka oraz aneksy do umowy z dnia 25.06.2014 r., 08.12.2014 r. i 13.07.2015 w ramach Regionalnego Planu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013 Osi Priorytetowej V Rozwój infrastruktury ochrony środowiska Działania 5.1 Rozwój regionalnej infrastruktury ochrony środowiska dofinansowanego ze środków publicznych (dalej „Projekt”).

¹⁰ Umowa Nr POIS.01.01.00-00-058/13 z dnia 12.05.2014 r. zawarta pomiędzy Gminą Dąbrowa Białostocka, a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku w ramach działania 1.1 „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM priorytetu I Gospodarka wodno-ściekowa Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013”.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości działania gminy w zbadanym zakresie.

2. Zidentyfikowanie w gminie wszystkich nieruchomości, które powinny zostać przyłączone do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej oraz wszystkich mieszkańców i innych użytkowników tych nieruchomości, którzy powinni korzystać z tej sieci

Opis stanu faktycznego

2.1 Z danych będących w dyspozycji Urzędu wynika, że zidentyfikowano wszystkie nieruchomości, które powinny zostać włączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, bowiem dostępne były informacje o wszystkich nieruchomościach oraz o liczbie mieszkańców gminy, w tym zameldowanych na stałe i czasowo w aglomeracji¹¹. Urząd dysponował dokumentacją powykonawczą zrealizowanych inwestycji kanalizacyjnych, prowadził ewidencję właścicieli nieruchomości na potrzeby podatkowe, oraz do naliczenia opłat za gospodarowanie odpadami¹². Korzystał również z informacji przekazywanych z Przedsiębiorstwa Komunalnego Spółka z o.o., które dotyczyły ilości zawartych umów na zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków, a także o stanie technicznym urządzeń kanalizacyjnych. Ponadto do Urzędu przekazywano kwartalne sprawozdania ze świadczenia usług asenizacyjnych na terenie gminy oraz prowadzono wykazy zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Według stanu na 15.10.2015 roku w 759 nieruchomościach (zlokalizowanych w aglomeracji) mieszkało ogółem 5.596 osób, z tego w 32 budynkach wielorodzinnych (na stałe i czasowo) zameldowanych było 2.567 osób i w 727 budynkach jednorodzinnych - 3.029 osób. Spółka zawarła ogółem 744 umów na zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków, z tego: - jedną umowę ze Spółdzielnią Mieszkaniową (zarządzającą 18 budynkami wielolokalowymi), - sześć umów ze współwłaścicielami trzech budynków oraz 737 umów z indywidualnymi właścicielami nieruchomości, w tym z 14 zarządzającymi budynkami wielolokalowymi. W rezultacie do sieci kanalizacyjnej o 788 przykanalikach, podłączonych było 758 budynków¹³, a do granicy posesji (jeszcze) niezbudowanych doprowadzono 29 przykanalików. (dowód: akta kontroli str. 80-82)

Analiza danych (dostępnych w Urzędzie) dotyczących mieszkańców dziewięciu odcinków ulic¹⁴, w których wybudowano kanalizację (przy udziale środków UE) wykazała, że spośród 145 wybudowanych przykanalików – wykorzystanych było 116 (przy czym do jednego przykanalika podłączono dwie nieruchomości), a 29 doprowadzono do granicy posesji (jeszcze) niezabudowanych. Umowy zawarto ze 117 właścicielami nieruchomości, w których mieszka ogółem 428 osób. (dowód: akta kontroli str. 66-74)

2.2 Urząd prowadził ewidencję zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Według stanu na 26.10.2015 roku, w ewidencji tej ujęto ogółem 643 urządzenia do gromadzenia ścieków, w tym 475 przydomowych oczyszczalni ścieków (dalej POŚ) oraz 168 zbiorników bezodpływowych (dalej ZB), z tego 17 zlokalizowanych w granicach administracyjnych miasta Dąbrowa Białostocka (na kolonii Jasionówka i Małyszówka). Dane te różnią się jednak od wykazanych w załączniku do sprawozdania SG-01 „Statystyka gminy - gospodarka mieszkaniowa i komunalna”, w których podano, że w poszczególnych latach w okresie 2011 – 2014 na terenie gminy było odpowiednio: ogółem 755, 755, 755 i 865 urządzeń do gromadzenia ścieków, w tym: 329, 329, 389 i 499 POŚ i odpowiednio: 426, 426, 366 i 366 ZB. (dowód: akta kontroli str. 83-95)

¹¹ Prowadzenie ewidencji ludności Program: SELWIN Wersja: 36.01 Producent: SYGNITY SA.

¹² Prowadzenie ewidencji podatkowej nieruchomości do celów podatku od nieruchomości Program: FISKIS.net Wersja: v. 3 Producent: ZETO S.A.

¹³ Jeden budynek przy ul. Armii Krajowej na działce 91/35 podłączono do sieci kanalizacyjnej, pomimo, że nie jest jeszcze odebrany.

¹⁴ Ulice: Tuwima, Przytorowa, Jasionówka, Góma - Piękna, Wierzbowa - Świerkowa, Popieluski, Dworcowa - Armii Krajowej, Skłodowskiej i Małyszówka - Wojska Polskiego.

Zgodnie z § 12 ust. 1 regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dąbrowa Białostocka¹⁵, właściciele nieruchomości obowiązani byli do pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości w sposób systematyczny, nie dopuszczając do przepełnienia się urządzeń do gromadzenia nieczystości ciekłych. W badanym okresie Urząd nie prowadził kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych.

Z informacji Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Dąbrowie Białostockiej wynika, że w poszczególnych latach w okresie 2011-2014 opróżniono odpowiednio: 249, 198, 175 i 265 zbiorników bezodpływowych z terenu gminy. (dowód: akta kontroli str. 96)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelne prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, gdyż ilość zaewidencjonowanych urządzeń (643) była mniejsza o 222 od ilości wykazanej w załączniku do sprawozdania SG-01 „Statystyka gminy” i mniejsza o 721 od ilości budynków wiejskich (zlokalizowanych na terenie gminy poza aglomeracją – 1.364). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁶ – wszystkie te nieruchomości muszą być wyposażone w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Podinspektor w referacie BGK wyjaśnił, że „Ewidencja jest prowadzona w programie System podatków i opłat lokalnych oraz księgowości podatkowej – FISKUS. Net zakupionym w 2006 roku. W roku 2013 dokupiono moduł „Gospodarka odpadami”, w którym jedną z funkcji jest ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. Ewidencja tworzona jest na podstawie zgłoszenia mieszkańców przy wpłacie podatków oraz przy odbiorze nowo wybudowanego budynku mieszkalnego. W ewidencji jest w sumie 643 odbiorniki ścieków. W sprawozdaniu SG-01 za 2014 rok podano szacunkową ilość odbiorników na odbiór ścieków komunalnych. Jestem świadomy, że ewidencja ta jest niepełna, ale jest uzupełniana na bieżąco. Gmina zamierza zinventaryzować zbiorniki w celu urealnienia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków”. (dowód: akta kontroli str. 98)

2. Zaniechanie nadzoru (o którym mowa w art. 5 ust. 6 u.c.p.g.) nad realizacją przez mieszkańców Gminy obowiązku wynikającego z art. 5 ust. 1 pkt 3a u.c.p.g. w zakresie gromadzenia nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych.

Podinspektor w referacie BGK wyjaśnił, że częstotliwości opróżniania zbiorników nie kontrolowano, ponieważ „(...) gmina nie posiada Straży Miejskiej, a zakres obowiązków na cały Referat Budownictwa i Gospodarki Komunalnej jest zbyt duży w stosunku do liczby pracowników w referacie”. Ponadto dodał, że „(...) nie było zgłoszeń ani skarg, że ścieki są wylwane w niedozwolone miejsce” (dowód: akta kontroli str. 97)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania gminy w zbadanym obszarze. Zwraca jednak uwagę, że brak kontroli oraz nieegzekwowanie od właścicieli opróżniania zbiorników bezodpływowych, uniemożliwia zidentyfikowanie przypadków nielegalnego pozbywania się ścieków oraz osadów ściekowych z przydomowych oczyszczalni.

¹⁵ Uchwała Nr XXIV/142/12 Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Dąbrowa Białostocka

¹⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1422.

3. Działania informacyjno-edukacyjne dla zwiększenia w gminie liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu faktycznego

W Informacji pokontrolnej sporządzonej na zakończenie realizacji projektu „Rozbudowa infrastruktury wodno-ściekowej w aglomeracji Dąbrowa Białostocka¹⁷” wskazano, że Beneficjent umieścił tablice pamiątkowe zawierające informacje o współfinansowaniu projektu ze środków UE. (dowód: akta kontroli str. 98-101)

W badanym okresie, Urząd nie prowadził kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu zwiększenie w gminie liczby użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej. Organizowano natomiast spotkania z mieszkańcami w trakcie, których informowano o obowiązku podłączenia nieruchomości do systemu kanalizacyjnego. Ponadto na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej Urzędu¹⁸ zamieszczano informacje o planowanych inwestycjach kanalizacyjnych, zakończeniu poszczególnych etapów jej budowy, aktualnym postępie prac oraz o możliwościach podłączenia się do wykonanych przyłączy kanalizacyjnych. (dowód: akta kontroli str. 102-119)

Także na stronie internetowej Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Dąbrowie Białostockiej¹⁹ (w zakładce Aktualności) zamieszczano ogłoszenia o obowiązku wynikającym z art. 5 ust.1 pkt 2 u.c.p.g w zakresie odprowadzania nieczystości ciekłych do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej. Spółka informowała również o możliwości uzyskania dofinansowania budowy przyłącza kanalizacyjnego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska o Gospodarki Wodnej w Białymstoku. Do informacji dołączony był link pismo – ogólne warunki dofinansowania. (dowód: akta kontroli str. 117)

Powyższa działalność informacyjno-edukacyjna nie była sformalizowana w postaci np. planu lub programu, określających formy, metody lub harmonogram działań w celu zwiększenia liczby użytkowników wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej.

Burmistrz gminy wyjaśnił, że nie planowano działań informacyjno – edukacyjnych „(...) ponieważ nie zachodzi taka potrzeba. Przed wykonaniem inwestycji są prowadzone spotkania z mieszkańcami, na których ich się informuje o obowiązku podłączenia się do sieci. Przed wykonaniem projektu każdy właściciel wyrażał na piśmie wolę podłączenia się do sieci oraz zgodę na wejście na jego działkę, jeżeli zachodziła taka potrzeba. Ponadto informacje o budowanej sieci kanalizacji sanitarnej umieszczano na stronie internetowej Urzędu”. (dowód: akta kontroli str. 78)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania gminy w zbadanym zakresie.

4. Działania na rzecz zapewnienia dofinansowania realizacji podłączeń budynków do sieci kanalizacji sanitarnej

Opis stanu faktycznego

W badanym okresie w gminie obowiązywał „Regulamin udzielania pomocy rzeczowej ze środków gminnego funduszu ochrony środowiska Gminy Dąbrowa Białostocka dla osób fizycznych, budujących przydomową oczyszczalnię ścieków²⁰”. Nie określono natomiast zasad udzielania z budżetu gminy dotacji celowych na finansowanie realizacji podłączeń budynków do sieci kanalizacyjnej. W budżetach gminy na lata 2010-2014 nie planowano wydatków na ten cel. W okresie objętym kontrolą gmina nie ubiegała się o dofinansowanie przedsięwzięć związanych z podłączeniem budynków do sieci kanalizacji sanitarnej z krajowych funduszy ekologicznych lub innych źródeł zewnętrznych.

¹⁷ Informacja pokontrolna sporządzona przez Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku.

¹⁸ www.dabrowa-bial.pl

¹⁹ www.pgkim-dabrowa.pl

²⁰ Uchwała Nr XII/85/08 Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy rzeczowej ze środków gminnego funduszu ochrony środowiska Gminy Dąbrowa Białostocka dla osób fizycznych, budujących przydomową oczyszczalnię ścieków.

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

Ustalone
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

Burmistrz wyjaśnił, że „(...) uchwały nie planujemy, bowiem właściciele tych nieruchomości ponieśli koszty budowy we własnym zakresie”. Dodał również, że „(...) Do chwili obecnej nie zachodziła taka potrzeba, gdyż wszyscy zobowiązani podłączyli się do istniejącej sieci we własnym zakresie. Ponadto na stronie internetowej PGK i M Sp. z o. o. w Dąbrowie Białostockiej zamieszczony jest komunikat o możliwości uzyskania dofinansowania z WFOŚ i GW w Białymstoku”.
(dowód: akta kontroli str. 79)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania gminy w zbadanym zakresie.

5. Egzekwowanie od właścicieli nieruchomości obowiązku ich przyłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej

W badanym okresie nie wszczynano postępowań administracyjnych oraz nie podejmowano czynności zmierzających do zastosowania sankcji wobec zaniechania przez właścicieli nieruchomości realizacji obowiązku, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, bowiem jak opisano w pkt 2.1 wystąpienia - do sieci kanalizacyjnej podłączono (praktycznie) wszystkie budynki zlokalizowane w wyznaczonej aglomeracji.

Burmistrz wyjaśnił, że nie podejmowano tych działań „(...) ponieważ nie zachodziła taka potrzeba. Część nowo budowanej sieci kanalizacji sanitarnej uwzględniała wybudowanie przyłącza kanalizacyjnego i podłączenie budynku mieszkalnego do sieci. Natomiast pozostali mieszkańcy sami wykonywali podłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, na którą oczekiwali. Świadomość obywateli w tym zakresie jest wysoka. W planie zagospodarowania przestrzennego miasta jest zakaz budowy zbiornika bezodpływowego na terenie miasta, dlatego też nowo budowane budynki są podłączane do kanalizacji”.
(dowód: akta kontroli str. 78-79)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność gminy w zbadanym zakresie.

6. Osiągnięcie zaplanowanego w gminie wzrostu liczby mieszkańców i innych użytkowników korzystających z wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej oraz działania organizacyjne podjęte w tym celu

6.1 W strukturze organizacyjnej Urzędu wydzielono komórkę organizacyjną²¹, realizującą zadania Burmistrza z zakresu planowania i zapewnienia mieszkańcom możliwości korzystania z gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. W Referacie Budownictwa i Gospodarki Komunalnej (BGK) dokonano podziału kompetencji i odpowiedzialności pracowników, wyznaczając stanowisko podinspektora, któremu określono szczegółowy zakres czynności uwzględniający min. nadzór nad funkcjonowaniem urządzeń oraz infrastruktury kanalizacji deszczowej i sanitarnej, w tym nadzór nad eksploatacją kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków, prowadzenie ewidencji urządzeń i sieci komunalnej infrastruktury wodno-ściekowej. Odpowiada on również za prowadzenie spraw związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy, w tym ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych, przygotowanie decyzji nakazującej posiadaczom odpadów komunalnych usunięcia ich z miejsca nie przeznaczonych do ich składowania lub magazynowania. Do obowiązków należy również sporządzanie sprawozdań statystycznych z zakresu czynności służbowych.
(dowód: akta kontroli str. 120-122)

6.2 W poszczególnych sprawozdaniach Urzędu z realizacji KPOŚK, wskazano, że według stanu na koniec poszczególnych lat w okresie 2011-2014, wskaźnik skanalizowania

²¹ Referat Inwestycji, Planowania Przestrzennego, Geodezji i Ochrony Środowiska.

aglomeracji wynosił odpowiednio: 59,2%, 63,6%, 76,7% i 98,7%., a liczba (nowych) użytkowników kanalizacji wzrosła (jedynie) ogółem o 113 osób (z tego: w 2012 r. o 51 osób, w 2013 r. o 10 osób i w 2014 r. o 52 osoby). Powyższe dane są nierzetelne co opisano w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*. (dowód: akta kontroli str. 123-159)

W zatwierdzonej aglomeracji (w listopadzie 2015 r. oraz w sprawozdaniu KPOŚK za 2014 r.) wskazano, że planuje się rozbudowę sieci w ul. J. Popieluszki i Armii Krajowej o łącznej długości 0,9 km, co umożliwi podłączenie kolejnych nieruchomości - zamieszkałych przez 52 osoby, przez co liczba użytkowników kanalizacji wzrośnie do 5.808 osób, a wskaźnik skanalizowania wyniesie 98% RLM.

Z ustaleń kontroli wynika, że osiągnięcie wymaganego wskaźnika skanalizowania aglomeracji było efektem dwóch inwestycji (zrealizowanych w latach odpowiednio 2007-2013 i 2014-2015), dofinansowanych środkami UE oraz aktualizacji (tj. ograniczenia obszaru) aglomeracji wyznaczonej w 2005 roku. W wyniku tych inwestycji o łącznej wartości 12.985 tys. zł, osiągnięto zamierzony efekt ekologiczny, bowiem liczba użytkowników sieci kanalizacyjnej w aglomeracji wzrosła o 428 osób²², tj. więcej o 15,9% jak planowano uzyskać (369 osób). (dowód: akta kontroli str. 29, 61, 66-74)

Burmistrz wyjaśnił, że różnica ta wynika ze świadomego niedoszacowania (we wnioskach) liczby przyszłych użytkowników ze względu na tendencję wyludnienia się gminy.

6.3 W rejestrze skarg i wniosków w latach 2012-2015 zaewidencjonowano ogółem 20 skarg. Z opisu przedmiotu wniesionych skarg wynika, że w badanym okresie zarejestrowano jedną skargę, dotyczącą min. pozbawienia mieszkańców Dąbrowy Białostockiej i okolicznych wsi możliwości przyłączenia do kanalizacji i wodociągu miejskiego. Rada Miejska uznała, że skarga jest niezasadna, bowiem gmina podejmowała liczne działania dla rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Nie dopatrzyła się nieprawidłowości po stronie Urzędu w zakresie realizacji inwestycji, którą wskazywał skarżący. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego Rada Miejska w Dąbrowie Białostockiej w dniu 27 kwietnia 2012 r. podjęła uchwałę²³, w której uznała skargę za nieuzasadnioną. Przewodniczący Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej podał, że Rada Miejska nie kontrolowała realizacji zdań Burmistrza w tym zakresie, a radni składali interpelacje oraz podejmowali uchwały dotyczące budowy sieci kanalizacyjnej, np. 23 września 2013 roku podjęli uchwałę w sprawie upoważnienia do złożenia wniosku oraz przyjęcia do realizacji przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Dąbrowa Białostocka”. (dowód: akta kontroli str.161-176)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na wykazaniu w sprawozdaniach z realizacji KPOŚK nierzetelnych danych o liczbie nowych użytkowników kanalizacji w poszczególnych latach. Z ewidencji umów wynika, że w latach 2012 – 2014 do sieci tej włączono budynki zamieszkałe ogółem przez 262 osoby²⁴ (w poszczególnych latach odpowiednio: przez 4, 110 i 148 osób), zaś w sprawozdaniach wykazano tylko 113 takich osób (odpowiednio: 51, 10 i 52 osoby).

Podinspektor w referacie BGK wyjaśnił, że „(...) W sprawozdaniu za 2012 rok z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych błędnie podano 51 mieszkańców ponieważ roboty odebrano w 2012 r. natomiast podpisanie umów na odbiór ścieków przesunęło się na 2013 rok. W sprawozdaniu za 2013 i 2014 podano szacunkową ilość podłączonych mieszkańców nie konsultując tych ilości PGKiM”.

(dowód: akta kontroli str. 98)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność gminy w zbadanym zakresie.

²² Z ewidencji umów wynika, że w okresie tym zawarto 117 umów.

²³ Uchwała Nr XVIII/110/12 Rady Miejskiej w Dąbrowie Białostockiej z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie załatwienia skargi na działalność Burmistrza Dąbrowy Białostockiej.

²⁴ Pozostałe 166 osób (spośród ogółem 428), z sieci tej korzystały już przed 2012 rokiem lub zaczęły korzystać w 2015 roku.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁵, wnosi o:

1. Dokonanie aktualizacji ewidencji zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni ścieków oraz o prowadzenie okresowych kontroli częstotliwości ich opróżniania.
2. Rzetelne sporządzanie sprawozdawczości z KPOŚK i o symbolu SG-01.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 24 listopada 2015 r.

Kontroler
Marek Zapolski
doradca ekonomiczny

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Agata Ciupa

.....
podpis

²⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.